

De theoretische gedachten achter Ontwikkelingsgericht Onderwijs vindt u in de schoolgids. In dit stuk ziet en leest u hoe Ontwikkelingsgericht Onderwijs er in de praktijk uit ziet.

De onderbouw (groep 1-3): spel als uitgangspunt

Kinderen spelen, daar hoeft niemand ze toe te dwingen. Spel is daarom in de onderbouw de leidende onderwijsactiviteit. Spelactiviteiten bieden optimale mogelijkheden om nieuwe vaardigheden en kennis op te doen. Ieder kind wil immers groot zijn, de 'grote mensenwereld' nadoen. Door die echte wereld na te spelen leren kinderen allerlei nieuwe vaardigheden en kennis. Onze spelhoeken zien er daarom levensecht uit: wij gebruiken in de huishoek zo veel mogelijk echte materialen (zoals kookgerei, een telefoon en een boodschappentas) die de kinderen kennen uit de echte wereld en waar ze o zo graag volwassenen in na willen doen.

Naar aanleiding van het thema 'De Bakker' zijn we met de kinderen in de echte wereld gaan kijken. We zijn naar bakkerij Luurt geweest en hebben gezien hoe brood wordt gemaakt.

De kinderen weten nu hoe brood wordt gebakken en kunnen dit nadoen in hun spel in de klas. Om te ontdekken hoe brood verkocht wordt in de bakkerswinkel, gaan we vervolgens met de kinderen naar bakkerij het Stoepje.

Na het proeven van het lekkers uit de echte bakkerij kunnen de kinderen broodjes kopen en verkopen in hun eigen bakkerswinkel in de klas.

We werken altijd aan de hand van thema's, die dicht aansluiten bij de leefwereld en belevenis van de kinderen. Wat boeit hen? Waar zijn zij mee bezig?

Tijdens het thema 'Supermarkt' bij de kleuters wordt in de gang een supermarkt opgebouwd om in te kunnen spelen. Daarvoor hebben we materialen nodig. Kinderen nemen van huis bijvoorbeeld lege verpakkingen mee en via ouders worden echte mandjes en karretjes geleend om boodschappen te kunnen doen in de 'schoolsupermarkt'.

Zelf materialen maken is ook een mogelijkheid: bijvoorbeeld doosjes vouwen of brood bakken (constructieve/beeldende activiteiten). Zelfs kinderen die niet van knutselen houden lopen hier warm voor, omdat de knutselwerken nodig zijn voor de bakkerij of supermarkt op school.

Om te zorgen dat ieder zijn steentje bijdraagt wordt in de kring uitgebreid gesproken over vragen als: wat is er nodig? wie kan daar voor zorgen? Er worden afspraken met elkaar gemaakt en er wordt informatie gegeven. Want natuurlijk leren de kinderen juist dát liedje

over de bakker of de supermarkt en leest de juf een verhaal voor dat aansluit bij het thema (gespreksactiviteiten).

Lees- en schrijfactiviteiten blijken altijd vrij snel nodig te zijn, want hoe weet je anders hoeveel bijvoorbeeld een pak melk kost? In fonetisch of echt schrift worden bordjes gemaakt (lees-schrijfactiviteiten). De koppeling met reken-wiskundeactiviteiten is dan een logisch gevolg: je komt niet weg zonder te betalen! Met echt of zelfgemaakt geld betalen voor wat je koopt: soms 1, soms 3 en soms wel 5 munten. Wat moet je teruggeven als je 10 munten krijgt?

Kortom: spel biedt tal van mogelijkheden om kinderen op een natuurlijke manier tot leren te laten komen. Ook blijft er ruimte om te manipuleren met materialen (lekker rommelen met de materialen, waardoor je eigenschappen en mogelijkheden van die materialen ontdekt).

Bij elk thema wordt een woordenblad gemaakt. Hier schrijven we alle woorden op die we weten over bijvoorbeeld de 'Supermarkt' (lees- schrijfactiviteiten).

Andere vormen van spel:

Gezelschapsspelletjes. We spelen in kleine groepjes of individueel met de leerkracht. In mens-erger-je-niet bijv. leer je heel goed tellen en door te sjoelen in groep 3 krijg je de sommetjes snel en goed onder de knie.

Spelen in de zandtafel is favoriet bij jongens én meisjes. In de groepen 1 t/m 4 hebben wij standaard een zandtafel omdat daar veel leer- en ontwikkelmogelijkheden liggen. Jonge kleuters manipuleren nog met het zand: het zand is om mee te 'rommelen'. Je knijpt er in, laat het door je vingers glijden of je neemt een hapje (en ontdekt dat dat toch niet zo lekker is). Wanneer de kinderen ouder worden blijft dit experimenteren leuk en boeiend, maar er komt iets anders naast of voor in de plaats. Er ontstaan verhaaltjes: het blokje wordt een auto, het potje een garage. Zo worden er hele verhalen nagespeeld. Wanneer er dan ook

nog water bij mag, is het feest compleet. In de groepen 4 wordt van te voren een spelscript geschreven (taal- en schrijfactiviteit): waar gaat het verhaal over? hoe is dit opgebouwd? wie doen er in mee? Allerlei vragen die in onderling overleg (leren samenwerken en overleggen) inhoud en vorm krijgen. Een presentatie aan de groep is dan een mooie activiteit om mee af te sluiten.

Ook buiten spelen in de zandbak is waardevol. De kinderen komen niet altijd schoon thuis, maar wat is er mooier dan een kasteel of een tunnelstelsel bouwen en ontdekken dat dit nog zo gemakkelijk niet is? (constructieve en beeldende vaardigheden)

Manipuleren (experimenteren) met materialen kan ook met andere materialen dan zand.

Van klei of brooddeeg leer je mooie balletjes of slangetjes rollen, een goede motoriekoefening. En verven met een kwast of met je vingers levert prachtige kleuterkunst op.

Iedere groep heeft een *bouwhoek*, waar je heerlijk kunt spelen en leren. Bij de kleuters vaak op de gang zodat je daar ook grote bouwwerken kunt maken. Ook hier eerst experimenteren met de blokken (hoe hoog kun je bijvoorbeeld een toren bouwen voor hij omvalt?), later worden echte gebouwen gemaakt en nog later ontstaat ook in de bouwhoek een heel verhaal rond de gebouwde zaken.

Misschien denkt u intussen: leuk hoor, al dat spelen, maar leren ze ook nog iets op taal- en rekengebied? Uit ervaring kunnen wij vertellen dat juist taal en rekenen veel aan bod komen binnen het spel. Door deze vaardigheden aan spel te verbinden, raken kinderen nieuwsgierig en worden letters en cijfers 'dingen waar je iets aan hebt' (zoals bij de thema's 'De Bakker' en de 'Supermarkt').

Taal leer je ook door veel in boeken te kijken en te lezen. Samen met kinderen uit groep 8 een boekje lezen is bovendien ook heel gezellig. Zo krijgen de kinderen echt zin in lezen.

Een andere taalactiviteit die veel gebruikt wordt is *de verteltafel/ vertelpoppenkast*: het naspelen van een prentenboek. Dat lijkt misschien gemakkelijk, maar voor een jonge leerling is het best lastig om de verhaallijn vast te houden, te verwoorden wat je op de platen ziet en dit ook nog in woorden of zinnen te gieten.

De middenbouw (groep 4-5): spel en onderzoek gaan samen

In de groepen 4 en 5 spelen de kinderen nog steeds graag, maar er komt iets naast. Zij raken geïnteresseerd in de vragen achter het spel: waarom zijn dingen zoals ze zijn? hoe zit iets in elkaar? Om daar achter te komen gaan kinderen op onderzoek uit: door te experimenteren, te zoeken in boeken en via internet, te vragen aan de leerkracht en andere volwassenen. Op deze natuurlijke nieuwsgierigheid van kinderen speelt ons onderwijs in.

De thema's komen ook hier uit de directe leefwereld van de kinderen: in het thema 'Op het podium', kunnen de kinderen bijvoorbeeld naast fantasie en creativiteit, hun eigen belevingen kwijt.

Een *themavoorbeeld* uit groep 4: Op het podium.

We oriënteren ons eerst op het thema en brengen een bezoek aan het theater Kwadrant in Zoetermeer. Na het maken van een woordveld en het bedenken van vragen (wat willen we weten?) worden deze eerste indrukken verwerkt in een schrijfo opdracht: wat heb je allemaal gezien in het theater? heb je iets gezien of ontdekt dat je nog niets wist? (lees-schrijfactiviteit).

De leerkracht(en) en kinderen bedenken vervolgens met elkaar wat voor spelhoek ze bij dit thema gaan opzetten: een podium ligt voor de hand. In de kring wordt besproken wat daar allemaal voor nodig is. De kinderen gaan aan de slag en zo ontstaat een 'echt' podium zoals in het theater of een andere vorm van podium, bijvoorbeeld voor de vingerpoppetjes of het schimmenspel (constructieve en beeldende activiteiten).

Met behulp van plaatjes uit boeken en vanuit eigen ervaringen wordt het podium in elkaar gezet. Vervolgens werken de kinderen toe naar een voorstelling voor de ouders/verzorgers, net zoals in de 'echte wereld'. In het volgende fragment lezen kinderen hun verhalen over het podium voor en geven ze met de hele groep een zelfgemaakte theatervoorstelling:

<http://www.youtube.com/watch?v=99JKS7odBvQ>

Ook de *bouwhoek* wordt gebruikt binnen het thema: er worden mooie theaters gebouwd, waar van te voren over is nagedacht (bouwplan maken).

Knutselen: alle kinderen maken iets dat bij het thema hoort. Dit wordt dan in de klas gebruikt als onderdeel van de voorstelling.

Bovenbouw (groepen 6-8): 'Under construction'

Na het spel in de onderbouw ontstaat in de middenbouw een omslag naar onderzoek als leidende onderwijsactiviteit. De bovenbouw wil hier graag op inspelen door het ontwikkelingsgerichte concept ook daar door te voeren. Onderzoek naar eigen vragen zal uiteindelijk de centrale activiteit worden, waaraan kerndoelen op taal-, en wereldoriëntatiegebied worden gekoppeld. Nu nog 'under construction' maar wel iets waar wij hard aan willen werken.

De groepen 6-8 werken met 2 thema's in het schooljaar. Zo hebben de kinderen in de bovenbouw bijvoorbeeld aan het thema 'Kranten' gewerkt. Elke dag werden er kranten op school bezorgd en konden de kinderen het nieuws bijhouden. Ook werden er eigen kranten gemaakt en werd de foto van de maand gekozen.

Door op de volgende link te klikken, kunt u het journaal bekijken dat door de kinderen van groep 7 is samengesteld: <http://www.youtube.com/watch?v=HyaZw-aKWbs>

